

Nastroje społeczne w czerwcu

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W czerwcu¹ większość wskaźników kształtuje się na poziomie mniej więcej takim jak przed miesiącem. Od maja jedynie nieco zmniejszył się krytycyzm w ocenie ogólnej sytuacji w Polsce, co oznacza powrót w tym zakresie do notowań z początku roku. Nieco gorsze niż miesiąc temu są natomiast oceny sytuacji materialnej badanych, jakości ich życia oraz kondycji zakładów pracy, w których są zatrudnieni, zarazem jednak przewidywania w tych wymiarach są nieco mniej pesymistyczne niż w maju.

OCENY

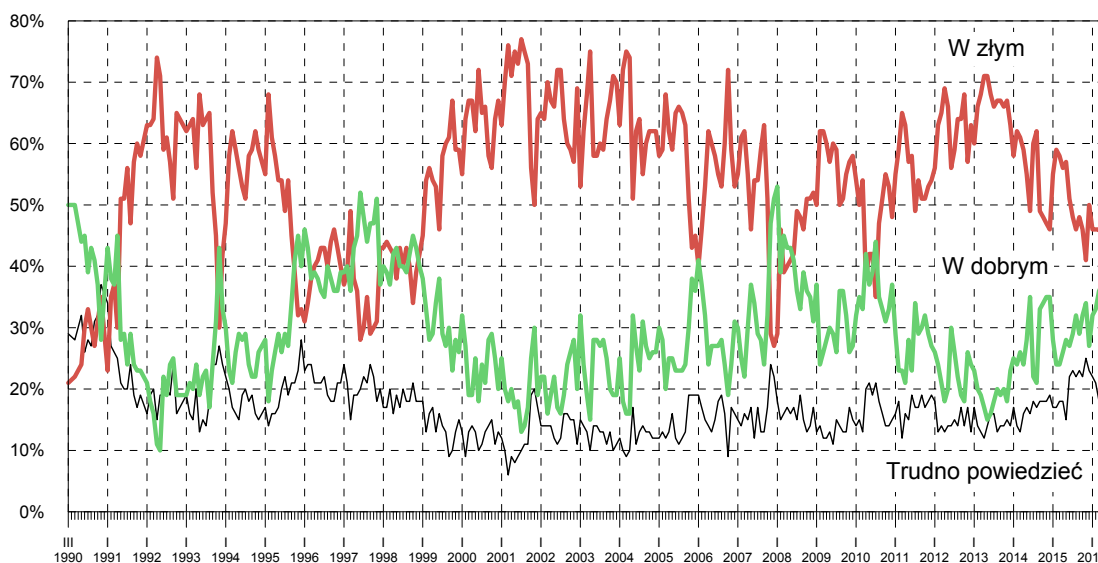
W ciągu ostatniego miesiąca minimalnie poprawiły się oceny rozwoju **sytuacji w kraju**, przy czym nadal tylko jedna trzecia badanych (33%, wzrost o 3 punkty procentowe) uważa, że zmierza ona w dobrym kierunku, a około połowy respondentów (47%, spadek o 4 punkty) jest przeciwnego zdania.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015						2016						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach												
W dobrym	27	29	32	29	32	34	27	32	33	36	37	30	33
W złym	51	48	46	48	46	41	50	46	46	46	45	51	47
Trudno powiedzieć	22	23	22	23	22	25	23	22	21	18	18	19	20

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (313) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 2–9 czerwca 2016 roku na liczącej 1002 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, OGÓLNIEM RZECZ BIORĄC, SYTUACJA W NASZYM KRAJU ZMIERZA W DOBRYM CZY TEŻ W ZŁYM KIERUNKU?

Najbardziej niezadowoleni z kierunku rozwoju sytuacji w Polsce są respondenci określający swoje poglądy polityczne jako lewicowe (74%) lub centrowe (57%), niepraktykujący religijnie (60%) albo sporadycznie uczestniczący w mszach i nabożeństwach (63%), najlepiej wykształceni (60%), uzyskujący najwyższe dochody *per capita* (58%), mieszkający w miastach liczących od 20 tys. do 100 tys. ludności (58%). W grupach wyróżnionych ze względu na status zawodowy są to przede wszystkim prywatni przedsiębiorcy (59%), kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (58%), pracownicy administracyjno-biurowi oraz osoby zatrudnione w sektorze usług (po 57%) – zob. tabela aneksowa 1.

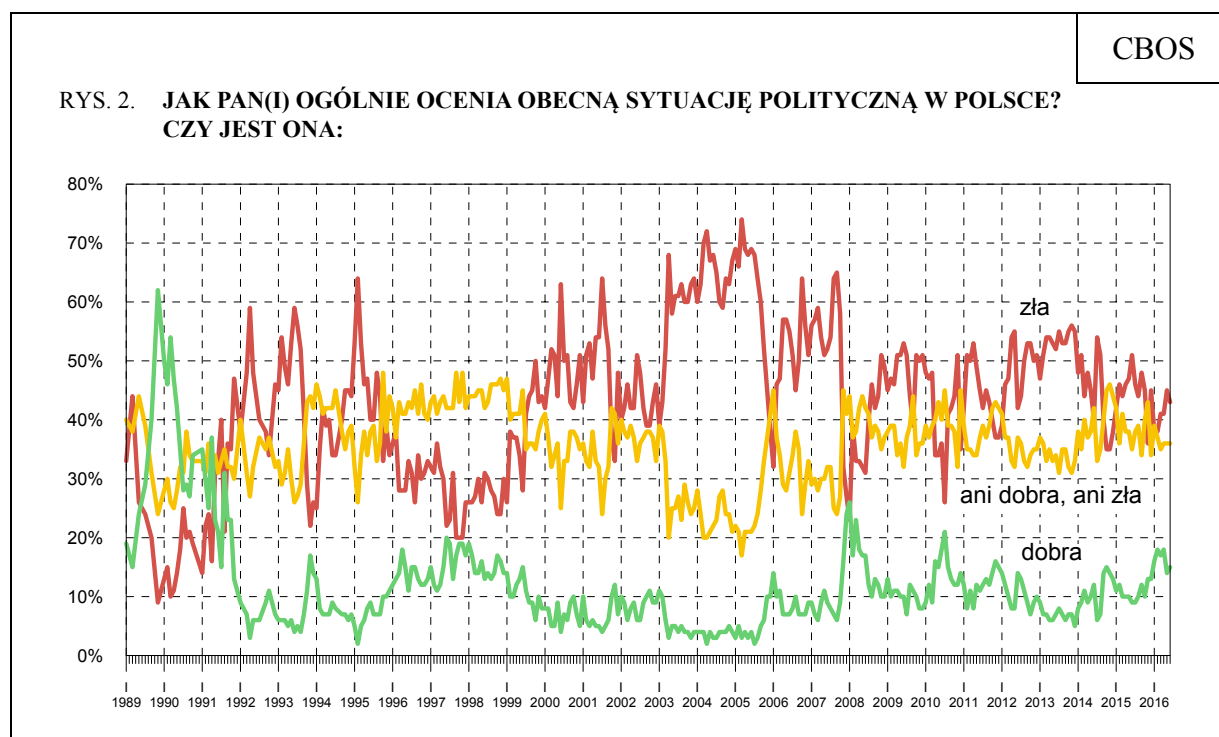
W potencjalnych elektoratach partyjnych zadowolenie z rozwoju sytuacji w kraju przeważa nad niezadowoleniem wyłącznie wśród zadeklarowanych wyborców PiS (75% opinii pozytywnych). Ci, którzy – według własnych deklaracji – w ewentualnych wyborach poparliby PO, Nowoczesną lub komitet Kukiz'15, podobnie jak osoby, które nie wzięłyby udziału w głosowaniu albo nie wiedzą, czy poszłyby do urn wyborczych, najczęściej negatywnie wypowiadają się o kierunku zmian w Polsce, przy czym najbardziej krytyczni w swoich ocenach są wyborcy PO (81% opinii negatywnych) oraz Nowoczesnej (78%).

Tabela 2

Elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	10	81	9
PiS	75	12	13
Kukiz'15	35	48	17
Nowoczesna	10	78	12
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	26	44	30
Niezamierzający brać udziału w wyborach	21	52	27

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Opinie o **sytuacji politycznej** w Polsce są zbliżone do ubiegłomiesięcznych. Wprawdzie nieco zmalało przekonanie, iż jest ona zła (z 45% do 43%), jednak w dalszym ciągu ponad jedna trzecia respondentów (36%) ocenia sytuację polityczną w kraju jako przeciętną, a tylko 15% badanych uznaje ją za dobrą.

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015						2016						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach												
– dobra	9	9	10	12	10	13	13	16	18	17	18	14	15
– ani dobra, ani zła	35	38	39	34	40	43	34	39	37	35	36	36	36
– zła	51	46	44	48	45	36	45	38	38	41	41	45	43
Trudno powiedzieć	5	7	7	6	5	8	8	7	7	7	5	5	6

W większości grup społeczno-demograficznych sytuacja na polskiej scenie politycznej postrzegana jest najczęściej jako przeciętna (ani dobra, ani zła) lub negatywna. Pozytywnie wyraźnie częściej niż inni oceniają ją osoby praktykujące religijnie kilka razy w tygodniu (36% z nich uważa, że sytuacja polityczna w Polsce jest dobra), określające swoje poglądy polityczne jako prawicowe (30%), a w grupach społeczno-zawodowych – bezrobotni (24%) i renciści (21%). Najbardziej krytyczni są natomiast badani o lewicowych poglądach politycznych (71% opinii negatywnych), niepraktykujący religijnie (61%), uzyskujący najwyższe dochody *per capita* (60%), z wyższym wykształceniem (56%), a w grupach zawodowych pracownicy administracyjno-biurowi oraz prywatni przedsiębiorcy (po 58%) – zob. tabela aneksowa 2.

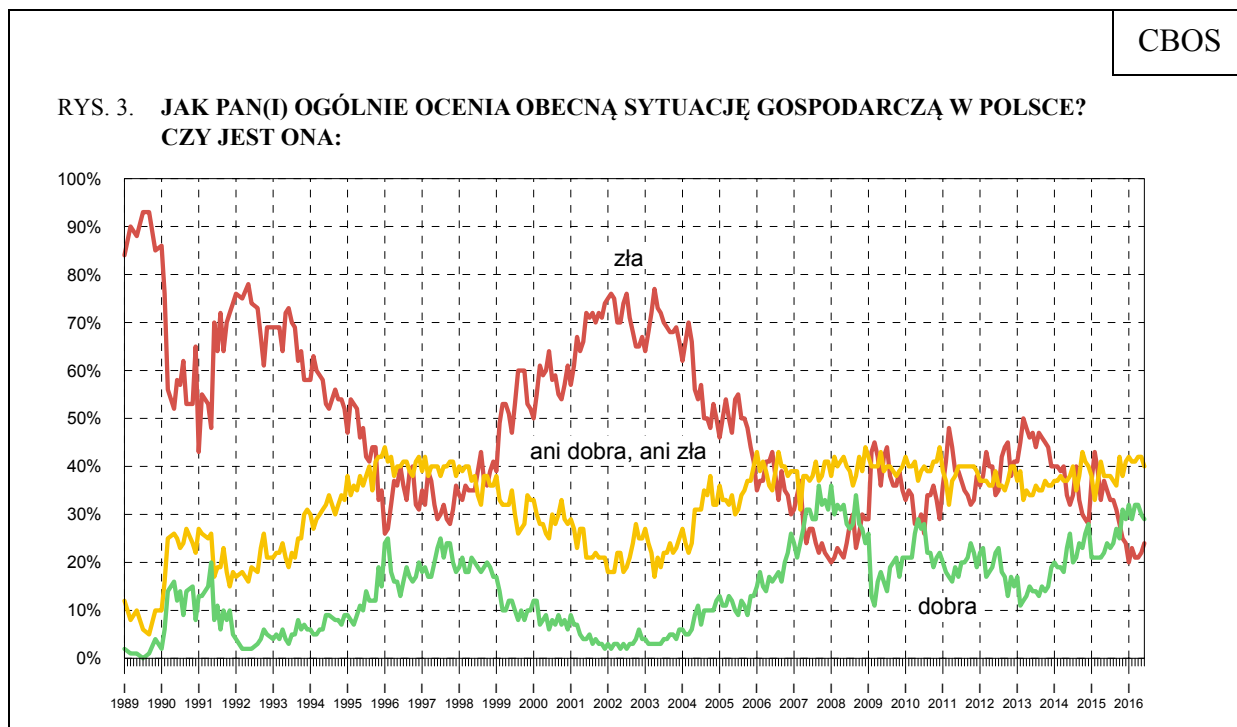
W potencjalnych elektoratach partyjnych zadowolenie z obecnej sytuacji politycznej w kraju wyrażają przede wszystkim zwolennicy PiS (42% ocen dobrych). Z kolei największym krytycyzmem w tym względzie – podobnie jak w ocenie ogólnej sytuacji w Polsce – cechują się sympatycy Nowoczesnej (74% opinii negatywnych) i PO (69%), a w dalszej kolejności osoby niezainteresowane udziałem w hipotetycznych wyborach parlamentarnych (49%). W elektoracie ruchu Kukiz'15 oraz wśród osób niezdecydowanych co do uczestniczenia w ewentualnym głosowaniu najczęstsze są oceny ambiwalentne (odpowiednio: 47% i 42%).

Tabela 4

Elektoraty*	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	4	23	69	4
PiS	42	37	16	5
Kukiz'15	9	47	43	1
Nowoczesna	5	20	74	1
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	11	42	37	10
Niezamierzający brać udziału w wyborach	5	34	49	12

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Oceny **sytuacji gospodarczej** w Polsce również zmieniły się w niewielkim zakresie. O 2 punkty procentowe (do 24%) wzrósł odsetek negatywnych opinii na ten temat, przy praktycznie niezmiennym odsetku ocen pozytywnych (29%).

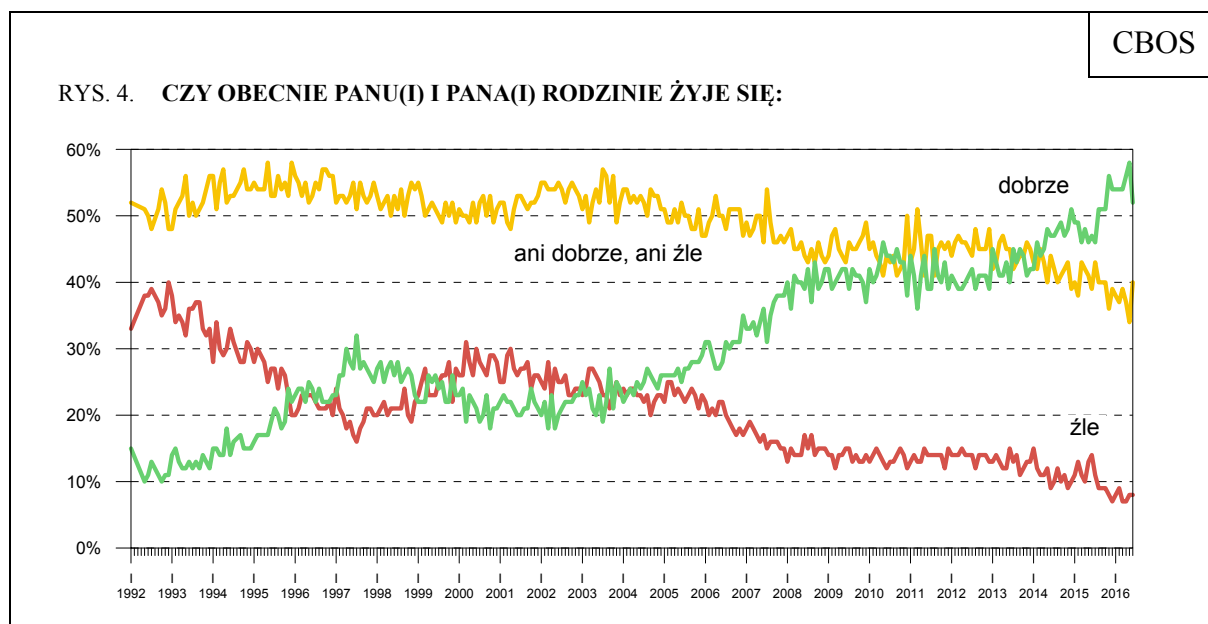
Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015						2016						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach												
– dobra	24	23	24	27	25	31	29	32	29	32	32	30	29
– ani dobra, ani zła	38	38	37	36	42	38	41	42	41	41	42	42	40
– zła	35	33	33	31	28	25	24	20	23	21	21	22	24
Trudno powiedzieć	3	6	6	6	5	6	6	6	7	6	5	6	7

Zadowolenie z kondycji polskiej gospodarki jest również zróżnicowane ze względu na religijność i orientację polityczną respondentów, ale dodatkowo – w mniejszym lub większym zakresie – jego poziom kształtują takie cechy badanych, jak: sytuacja zawodowa i materialna, wiek, płeć oraz miejsce zamieszkania. Pozytywne opinie o sytuacji gospodarczej w kraju częściej niż inni wyrażają pracownicy średniego szczebla, w tym technicy (61%), osoby o prawicowych poglądach politycznych (42%), praktykujące religijnie kilka razy w tygodniu (39%), osiągające najwyższe dochody *per capita* (38%), mieszkające w miastach liczących od 100 tys. do 500 tys. ludności (38%), dobrze oceniające swoją sytuację materialną (35%), dwukrotnie częściej mężczyźni niż kobiety (39% wobec 20%) – zob. tabela aneksowa 3.

Od maja dość znacząco ubyło natomiast pozytywnych ocen **poziomu życia badanych i ich rodzin** (z 58% do 52%). Zwiększyła się jednocześnie grupa osób, które twierdzą, że im i ich rodzinom żyje się przeciętnie (z 34% do 40%). Odsetek respondentów niezadowolonych z jakości życia swojego i swojej rodziny nie uległ zmianie (8%).

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

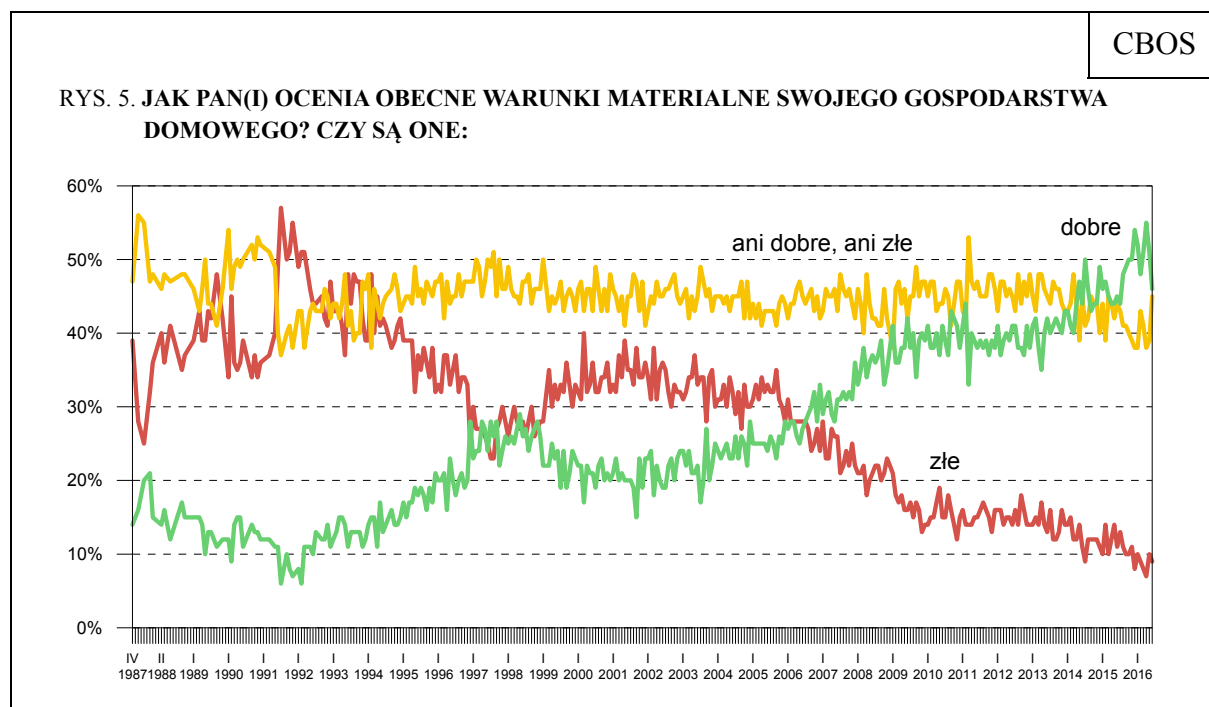
Tabela 6

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015						2016						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach												
– dobrze	47	46	51	51	51	56	54	54	54	54	56	58	52
– ani dobrze, ani źle	39	43	40	40	40	36	39	38	37	39	37	34	40
– źle	14	11	9	9	9	8	7	8	9	7	7	8	8

Oceny **warunków materialnych gospodarstw domowych** również są gorsze niż przed miesiącem. Obecnie badani niemal równie często określają je jako dobre (46%, spadek o 5 punktów procentowych), co oceniają jako przeciętne (45%, wzrost o 6 punktów). Od maja praktycznie nie zmienił się natomiast odsetek respondentów twierdzących, że sytuacja materialna ich gospodarstw domowych jest zła (9%).

Tabela 7

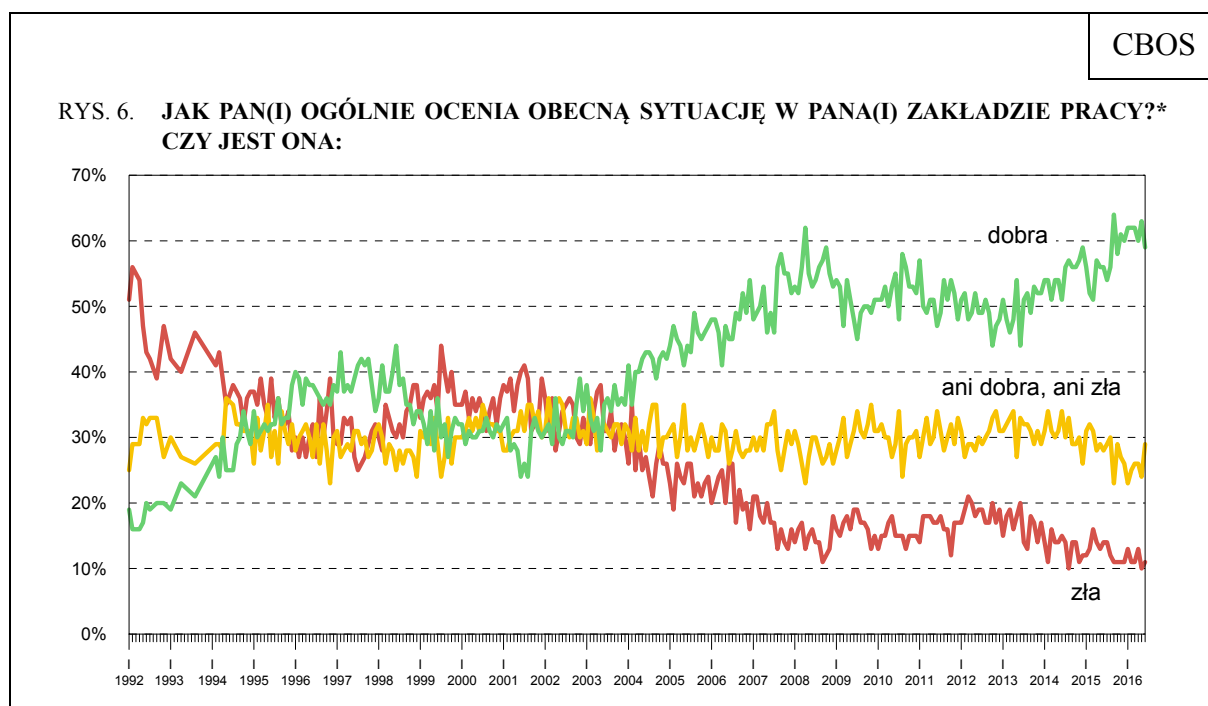
Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015						2016						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach												
– dobre	45	44	48	49	50	50	54	52	48	51	55	51	46
– ani dobre, ani złe	44	43	41	41	40	39	38	38	43	41	38	39	45
– złe	11	13	11	10	10	11	8	10	9	8	7	10	9

Do marca 1992 roku pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pan(i) swoje (rodziny) obecne warunki materialne?”, a środkową kategorią skali było „średnie, przeciętne”

Zadowolenie z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych oraz poziomu życia częściej niż inni deklarują ankietowani lepiej wykształceni, osiągający wyższe miesięczne dochody *per capita*, dobrze oceniający swoją sytuację materialną, mieszkający w dużych miastach oraz osoby w młodszym wieku. W grupach społeczno-zawodowych zadowolenie z poziomu życia deklarują przede wszystkim członkowie kadry kierowniczej oraz specjaliści wyższego i średniego szczebla, pracownicy administracyjno-biurowi, prywatni przedsiębiorcy oraz uczniowie i studenci (zob. tabela aneksowa 4).

Nieco gorsze niż w maju są także opinie o **sytuacji w zakładach pracy**. Ubyło pracowników oceniających ją dobrze (o 4 punkty procentowe, do 59%), a przybyło tych, którzy uważają, że jest ona przeciętna – ani dobra, ani zła (o 5 punktów, do 29%). Niezadowolenie z sytuacji w swoim zakładzie pracy wyraża, podobnie jak przed miesiącem, co dziewiąty pracujący (11%).

* Odpowiedzi osób pracujących. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Tabela 8

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona: N*	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	2015							2016					
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	564	572	563	503	580	501	507	574	543	535	612	580	516
w procentach													
– dobra	56	54	56	64	58	61	60	62	62	62	60	63	59
– ani dobra, ani zła	28	29	30	23	29	27	26	23	25	26	26	24	29
– zła	14	14	12	11	11	11	11	13	11	11	13	10	11
Trudno powiedzieć	2	3	2	2	2	1	3	2	2	1	1	3	1

Ocena sytuacji zakładów pracy związana jest w dużej mierze ze statusem materialnym pracujących. Stosunkowo najgorzej oceniają ją ci, którzy uzyskują najniższe dochody, są niezadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych oraz mają od 45 do 54 lat. W grupach zawodowych najgorzej o kondycji swoich miejsc pracy wypowiadają się rolnicy (zob. tabela aneksowa 5).

PRZEWIDYWANIA

W stosunku do maja nieco poprawiły się przewidywania dotyczące rozwoju **sytuacji w kraju w najbliższym roku**. Wprawdzie nadal około dwóch piątych badanych (42%, wzrost o 3 punkty procentowe) sądzi, że się ona nie zmieni, jednak nieznacznie przybyło optymistów w tym względzie (z 21% do 23%), a ubyło pesymistów (z 31% do 27%).

Tabela 9

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015							2016					
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach												
Poprawi się	24	21	20	19	19	24	24	30	28	27	27	21	23
Nie zmieni się	48	49	51	45	51	44	35	33	33	36	37	39	42
Pogorszy się	16	16	16	23	15	20	29	26	29	31	27	31	27
Trudno powiedzieć	12	14	13	13	15	12	12	11	10	6	9	9	8

W elektoratach partyjnych optymizm co do rozwoju ogólnej sytuacji w Polsce panuje jedynie wśród zwolenników PiS, wśród których wyraźnie przeważa przekonanie, że się ona poprawi (62%), a tylko sporadycznie wyrażana jest opinia przeciwna (1%). Wśród osób niezainteresowanych głosowaniem w ewentualnych wyborach parlamentarnych oraz

wahających się, czy w nich uczestniczyć, a także wśród sympatyków ruchu Kukiz'15 najczęstsza jest opinia, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w kraju się nie zmieni. Z kolei zdeklarowani wyborcy PO i Nowoczesnej w większości obawiają się zmian na gorsze.

Tabela 10

Elektoraty*	Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?			
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	5	39	53	3
PiS	62	28	1	9
Kukiz'15	21	55	14	10
Nowoczesna	10	32	54	4
Niezdeterminowani, czy wziąć udział w wyborach	14	53	22	11
Niezamierzający brać udziału w wyborach	9	50	30	11

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Prognozy **sytuacji politycznej** w Polsce są obecnie również nieco mniej pesymistyczne niż miesiąc temu. O 4 punkty procentowe (do 26%) zmniejszył się odsetek osób spodziewających się pogorszenia jakości życia politycznego, przy praktycznie niezmiętej liczbie tych, które przewidują jej poprawę (18%). Nadal jednak najczęstszy jest pogląd, że w ciągu najbliższego roku sytuacja na polskiej scenie politycznej się nie zmieni (44%).

Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015						2016						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach												
– poprawi się	24	22	21	16	19	24	25	28	23	23	23	19	18
– nie zmieni się	44	43	45	45	45	38	33	31	37	39	43	44	44
– pogorszy się	18	19	18	23	18	25	31	30	30	29	25	30	26
Trudno powiedzieć	14	16	16	16	18	13	11	11	10	9	9	7	12

Niemal takie same jak przed miesiącem są prognozy **sytuacji gospodarczej** w Polsce na najbliższy rok. Odsetek badanych przewidujących poprawę stanu polskiej gospodarki kształtuje się na poziomie 22%, ci zaś, którzy obawiają się jej pogorszenia, stanowią 20% ogółu. Niemal połowa respondentów (45%, spadek o 2 punkty procentowe) nie spodziewa się zmian w tej dziedzinie.

Tabela 12

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015						2016						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach												
– poprawi się	24	22	22	22	22	27	24	30	24	28	29	22	22
– nie zmieni się	54	52	52	48	52	47	43	37	41	42	46	47	45
– pogorszy się	11	12	12	15	11	14	20	20	24	20	17	21	20
Trudno powiedzieć	11	14	14	15	15	12	13	13	11	10	8	10	13

Przewidywania dotyczące sfery prywatnej są nieco lepsze niż przed miesiącem. Trzy piąte ankietowanych (60%, wzrost o 2 punkty procentowe) sądzi, że **poziom życia** ich rodzin pozostanie niezmienny, co dwunasty (8%, spadek o 5 punktów) uważa, że się pogorszy, a nieco ponad jedna piąta (22%, wzrost o 2 punkty) liczy na poprawę.

Tabela 13

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinnie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015						2016						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach												
– lepiej	23	23	20	22	20	23	22	25	23	25	24	20	22
– tak samo	57	57	61	56	61	58	58	56	58	58	59	58	60
– gorzej	9	9	9	9	9	9	10	8	9	9	10	13	8
Trudno powiedzieć	11	11	10	13	10	10	10	11	10	8	7	9	10

W ciągu ostatniego miesiąca zmniejszyła się (z 10% do 7%) liczba badanych przewidujących pogorszenie **warunków materialnych** swoich gospodarstw domowych w najbliższym roku, a wzrosła (z 72% do 76%) tych, którzy sądzą, że pozostaną one stabilne. Poprawy w tym zakresie oczekuje, podobnie jak w maju, mniej więcej co szósty respondent (17%).

Tabela 14

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015						2016						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach												
– poprawią się	20	21	17	23	17	23	22	24	19	18	21	18	17
– pozostaną bez zmian	69	68	75	69	75	68	70	69	72	74	71	72	76
– pogorszą się	11	11	8	8	8	9	8	7	9	8	8	10	7

W porównaniu z majem dość znacząco poprawiły się prognozy **sytuacji w zakładach pracy**. Obecnie jedynie co czternasty pracujący (7%, spadek o 3 punkty procentowe) sądzi, że w najbliższym roku sytuacja w miejscu jego zatrudnienia się pogorszy, co czwarty (25%, wzrost o 7 punktów) uważa, że się poprawi, a ponad trzy piąte pracujących (61%, spadek o 3 punkty) jest zdania, że w tym zakresie nic się nie zmieni.

Tabela 15

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	2015						2016						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	N*	564	572	564	503	580	502	507	574	543	536	612	582
w procentach													
– poprawi się	22	20	17	25	22	25	23	24	23	22	21	18	25
– pozostanie bez zmian	59	58	65	56	63	62	56	57	61	64	63	64	61
– pogorszy się	9	11	10	7	6	6	12	11	9	8	10	10	7
Trudno powiedzieć	10	11	8	12	9	7	9	8	7	6	6	8	7

BEZPIECZEŃSTWO ZATRUDNIENIA I OCENA LOKALNYCH RYNKÓW PRACY

Porównywalne z ubiegłomiesięcznymi są oceny **sytuacji na lokalnych rynkach pracy**. Ponad połowa ankietowanych (53%) uważa, że w ich miejscowości lub okolicy można znaleźć zatrudnienie, w tym jednak aż 49% (wzrost o 4 punkty procentowe) ocenia, że trudno jest o pracę odpowiednią. Jedna trzecia ogółu badanych (34%) twierdzi, że niełatwo jest o jakiegokolwiek zatrudnienie, a co dwunasty respondent (8%) uważa, że nie można znaleźć żadnej pracy.

Tabela 16

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015						2016						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach												
– bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	6	4	5	4	5	4	5	4	6	5	6	8	4
– można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	39	40	41	42	43	48	44	45	42	46	45	45	49
– trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	37	39	41	40	36	36	36	38	37	36	37	33	34
– nie można znaleźć żadnej pracy	14	14	10	11	12	8	11	9	12	10	8	9	8
Trudno powiedzieć	4	3	3	3	4	4	4	4	3	3	4	5	5

Na trudności związane ze znalezieniem zatrudnienia skarżą się przede wszystkim osoby o najniższych dochodach *per capita*, najgorzej oceniające swoją sytuację materialną, mieszkańcy najmniejszych miast oraz wsi, badani z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym, a ze względu na status zawodowy – bezrobotni, gospodynie domowe, rolnicy i renciści (zob. tabela aneksowa 6).

Po ubiegłomiesięcznym spadku, do poziomu z kwietnia powróciło w czerwcu **poczucie zagrożenia bezrobociem**. Obecnie niemal jedna trzecia pracujących (30%, wzrost o 5 punktów procentowych) obawia się utraty zatrudnienia, natomiast ponad dwie trzecie (67%, spadek o 4 punkty) określa swoją sytuację zawodową jako stabilną, w tym więcej niż jedna czwarta (28%) w ogóle nie bierze pod uwagę perspektywy bezrobocia.

Tabela 17

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																									
	2015							2016																		
	VI (N=564)	VII (N=572)	VIII (N=564)	IX (N=504)	X (N=581)	XI (N=503)	XII (N=507)	I (N=574)	II (N=543)	III (N=536)	IV (N=612)	V (N=582)	VI (N=515)													
	w procentach																									
Bardzo poważnie się z tym liczę	7	32	7	32	6	32	4	30	6	31	8	29	8	32	5	29	6	32	4	30	4	31	3	25	4	30
Raczej tak	25		25	32	26	26	26	25	21		24	24	24	26	26	26	26	26	27	27	27	22	22	26	26	30
Raczej nie	37		38	40	40	38	38	36	41		36	40	42	39	40	42	42	39	39	39	44	44	44	39	39	39
Nie, to mało prawdopodobne	27	64	26	64	25	65	28	66	30	66	26	67	28	64	28	68	24	66	29	68	28	67	27	71	28	67
Trudno powiedzieć	4	4	4	4	3	3	4	4	3	3	4	4	4	4	3	3	2	2	2	2	2	2	4	4	3	3

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

W grupach zawodowych obawy przed utratą zatrudnienia relatywnie najczęściej wyrażają robotnicy niewykwalifikowani (38% z nich liczy się z taką ewentualnością) oraz pracownicy administracyjno-biurowi (37%), najrzadziej zaś rolnicy (16% wobec 84% niemających takich obaw) – zob. tabela aneksowa 7.

Mimo odnotowanych w czerwcu niewielkich zmian, nastroje społeczne utrzymują się na poziomie zbliżonym do ubiegłomiesięcznego, ale niższym niż zarejestrowany w marcu i kwietniu tego roku. Od maja pogorszyły się oceny dotyczące prywatnej sfery życia – sytuacji zawodowej, materialnej oraz jakości życia respondentów i ich rodzin, ale jednocześnie nieco poprawiły się przewidywania w tych dziedzinach. Porównując obecne wyniki i z czerwca 2015 można stwierdzić utrzymującą się poprawę ocen w wymiarze publicznym, przy jednoczesnym wzroście pesymizmu w prognozach rocznych. Z kolei obecne oceny i przewidywania odnoszące się do sfery prywatnej kształtują się na poziomie zbliżonym do tego sprzed roku. O ile jednak w odniesieniu do sfery publicznej nastroje różnicuje przede wszystkim orientacja polityczna oraz religijność, o tyle w wymiarze prywatnym dodatkowo dochodzą, a czasami nawet biorą górę, takie cechy, jak: status materialny, sytuacja zawodowa i – co z tym związane – wykształcenie, a nierzadko także wiek, płeć czy miejsce zamieszkania.

Opracował

Rafał BOGUSZEWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?			Liczba osób
		W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		33	47	20	1002
Płeć	Mężczyźni	39	40	21	473
	Kobiety	27	53	20	529
Wiek	18-24 lata	31	48	21	103
	25-34	30	53	17	191
	35-44	29	48	24	181
	45-54	35	49	16	147
	55-64	34	44	21	177
	65 lat i więcej	36	41	23	202
Miejsce zamieszkania	Wieś	38	37	25	398
	Miasto do 19 999	30	53	18	128
	20 000 - 99 999	25	58	17	198
	100 000 - 499 999	27	55	17	161
	500 000 i więcej mieszk.	38	45	17	117
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	37	38	25	205
	Zasadnicze zawodowe	36	41	23	245
	Średnie	34	47	19	303
	Wyższe	24	60	16	249
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	25	58	17	95
	Średni personel, technicy	42	41	16	22
	Pracownicy adm.-biurowi	22	57	21	69
	Pracownicy usług	25	57	17	62
	Robotnicy wykwalifikowani	40	33	27	115
	Robotnicy niewykwalifik.	38	43	19	45
	Rolnicy	37	45	17	54
	Pracujący na własny rach.	30	59	11	52
	Bezrobotni	40	42	18	48
	Emeryci	35	43	23	229
	Renciści	39	41	20	69
	Uczniowie i studenci	29	51	20	72
	Gospodynie domowe i inni	24	52	24	71
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	32	43	24	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	25	53	22	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	35	50	16	242
	prywatnym gosp. rolnym	37	46	17	56
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	32	47	21	131
	Od 650 zł do 999 zł	30	48	21	124
	Od 1000 zł do 1399 zł	32	46	22	179
	Od 1400 zł do 1999 zł	34	49	17	134
	2000 zł i więcej	31	58	11	154
Ocena własnych war. mater.	Złe	31	47	22	89
	Średnie	30	45	24	450
	Dobre	35	49	16	464
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	63	16	21	49
	Raz w tygodniu	39	39	22	459
	1-2 razy w miesiącu	25	49	26	147
	Kilka razy w roku	21	63	16	216
	W ogóle nie uczestniczy	26	60	14	124
Poglądy polityczne	Lewica	14	74	13	144
	Centrum	24	57	19	282
	Prawica	57	29	14	316
	Trudno powiedzieć	22	44	34	248

Tabela 2

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce?				Liczba osób
		Czy jest ona:				
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		15	36	43	6	1002
Płeć	Mężczyźni	19	37	41	2	473
	Kobiety	11	34	44	11	529
Wiek	18-24 lata	9	56	26	10	103
	25-34	10	44	44	3	191
	35-44	15	28	50	7	181
	45-54	17	39	39	6	147
	55-64	18	31	46	6	177
	65 lat i więcej	18	27	45	10	202
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	42	32	8	398
	Miasto do 19 999	10	31	50	9	128
	20 000 - 99 999	12	35	49	4	198
	100 000 - 499 999	14	33	47	6	161
	500 000 i więcej mieszk.	12	26	55	6	117
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	17	36	33	14	205
	Zasadnicze zawodowe	20	36	37	7	245
	Średnie	13	37	43	6	303
	Wyższe	10	33	56	1	249
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	31	54		95
	Średni personel, technicy	13	38	43	5	22
	Pracownicy adm.-biurowi	4	32	58	6	69
	Pracownicy usług	11	42	39	7	62
	Robotnicy wykwalifikowani	14	40	43	3	115
	Robotnicy niewykwalifik.	11	38	39	11	45
	Rolnicy	15	56	25	3	54
	Pracujący na własny rach.	15	24	58	2	52
	Bezrobotni	24	25	37	13	48
	Emeryci	18	27	47	8	229
	Renciści	21	37	32	10	69
	Uczniowie i studenci	12	50	33	5	72
	Gospodynie domowe i inni	13	43	30	14	71
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	17	35	44	4
spółce właścicieli prywatnych i państwa		15	30	50	5	83
sekt. pryw. poza rolnict.		9	37	49	5	242
prywatnym gosp. rolnym		12	57	27	3	56
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	15	47	30	8	131
	Od 650 zł do 999 zł	13	43	37	7	124
	Od 1000 zł do 1399 zł	20	36	37	7	179
	Od 1400 zł do 1999 zł	11	36	46	6	134
	2000 zł i więcej	16	21	60	4	154
Ocena własnych war. mater.	Złe	13	28	53	6	89
	Średnie	14	35	43	8	450
	Dobre	16	38	40	5	464
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	36	36	23	5	49
	Raz w tygodniu	20	40	33	7	459
	1-2 razy w miesiącu	8	40	42	11	147
	Kilka razy w roku	9	29	58	4	216
	W ogóle nie uczestniczy	5	27	61	6	124
Poglądy polityczne	Lewica	5	23	71	1	144
	Centrum	8	41	47	3	282
	Prawica	30	35	31	4	316
	Trudno powiedzieć	9	37	37	17	248

Tabela 3

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce?				Liczba osób
		Czy jest ona:				
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		29	40	24	7	1002
Płeć	Mężczyźni	39	35	23	3	473
	Kobiety	20	44	25	11	529
Wiek	18-24 lata	23	44	26	7	103
	25-34	21	51	24	5	191
	35-44	29	35	30	7	181
	45-54	33	38	26	3	147
	55-64	33	39	21	7	177
	65 lat i więcej	34	35	18	13	202
Miejsce zamieszkania	Wieś	27	40	24	10	398
	Miasto do 19 999	32	38	22	8	128
	20 000 - 99 999	24	46	26	4	198
	100 000 - 499 999	38	35	22	5	161
	500 000 i więcej mieszk.	31	39	25	5	117
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	23	35	26	16	205
	Zasadnicze zawodowe	30	40	23	6	245
	Średnie	30	39	24	7	303
	Wyższe	32	45	22	2	249
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	30	46	20	3	95
	Średni personel, technicy	61	14	20	6	22
	Pracownicy adm.-biurowi	30	54	12	3	69
	Pracownicy usług	24	50	24	2	62
	Robotnicy wykwalifikowani	32	32	33	3	115
	Robotnicy niewykwalifik.	29	48	18	5	45
	Rolnicy	24	37	40		54
	Pracujący na własny rach.	32	39	26	2	52
	Bezrobotni	22	26	32	19	48
	Emeryci	33	38	20	10	229
	Renciści	30	29	22	18	69
	Uczniowie i studenci	17	44	32	8	72
	Gospodynie domowe i inni	21	51	17	10	71
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	31	48	16	5	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	33	41	24	2	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	31	40	26	3	242
	prywatnym gosp. rolnym	21	34	45		56
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	24	33	32	11	131
	Od 650 zł do 999 zł	25	41	23	11	124
	Od 1000 zł do 1399 zł	31	38	25	6	179
	Od 1400 zł do 1999 zł	32	40	23	5	134
	2000 zł i więcej	38	44	14	4	154
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	32	45	12	89
	Średnie	27	41	25	7	450
	Dobre	35	40	19	6	464
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	39	29	16	17	49
	Raz w tygodniu	30	39	22	9	459
	1-2 razy w miesiącu	24	47	22	8	147
	Kilka razy w roku	27	43	27	3	216
	W ogóle nie uczestniczy	33	33	30	5	124
Poglądy polityczne	Lewica	26	43	30	1	144
	Centrum	27	45	24	5	282
	Prawica	42	34	18	6	316
	Trudno powiedzieć	17	39	28	16	248

Tabela 4

		Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:			Liczba osób
		dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	
		%	%	%	
Ogółem		52	40	8	1002
Płeć	Mężczyźni	53	40	8	473
	Kobiety	52	40	7	529
Wiek	18-24 lata	66	30	4	103
	25-34	66	29	5	191
	35-44	60	35	4	181
	45-54	45	50	5	147
	55-64	46	40	14	177
	65 lat i więcej	37	52	10	202
Miejsce zamieszkania	Wieś	48	45	7	398
	Miasto do 19 999	52	39	9	128
	20 000 - 99 999	49	45	6	198
	100 000 - 499 999	63	27	9	161
	500 000 i więcej mieszk.	59	33	8	117
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	37	47	16	205
	Zasadnicze zawodowe	42	48	10	245
	Średnie	60	37	3	303
	Wyższe	67	30	3	249
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	78	20	1	95
	Średni personel, technicy	76	24		22
	Pracownicy adm.-biurowi	66	31	3	69
	Pracownicy usług	58	40	1	62
	Robotnicy wykwalifikowani	59	36	5	115
	Robotnicy niewykwalifik.	51	42	7	45
	Rolnicy	38	53	8	54
	Pracujący na własny rach.	65	35		52
	Bezrobotni	28	50	22	48
	Emeryci	39	51	10	229
	Renciści	36	38	26	69
	Uczniowie i studenci	63	33	4	72
	Gospodynie domowe i inni	47	45	7	71
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	66	29	5	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	56	40	4	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	69	30	1	242
	prywatnym gosp. rolnym	37	53	10	56
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	32	50	19	131
	Od 650 zł do 999 zł	39	50	12	124
	Od 1000 zł do 1399 zł	48	47	5	179
	Od 1400 zł do 1999 zł	56	39	5	134
	2000 zł i więcej	79	20	1	154
Ocena własnych war. mater.	Źłe	10	31	58	89
	Średnie	29	67	4	450
	Dobre	84	15	1	464
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	55	38	6	49
	Raz w tygodniu	51	42	6	459
	1-2 razy w miesiącu	55	41	4	147
	Kilka razy w roku	49	39	12	216
	W ogóle nie uczestniczy	57	34	8	124
Poglądy polityczne	Lewica	58	38	4	144
	Centrum	54	41	5	282
	Prawica	51	42	6	316
	Trudno powiedzieć	49	37	14	248

Tabela 5

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		59	29	11	1	516
Płeć	Mężczyźni	57	32	10	2	271
	Kobiety	62	25	12	0	245
Wiek	18-24 lata	60	34	7		33
	25-34	67	25	5	2	139
	35-44	62	29	8	1	146
	45-54	51	26	22	1	114
	55-64	52	35	11	1	74
	65 lat i więcej	50	42	7		10
Miejsce zamieszkania	Wieś	59	27	12	1	197
	Miasto do 19 999	57	28	13	2	65
	20 000 - 99 999	63	31	4	1	87
	100 000 - 499 999	59	28	12	1	92
	500 000 i więcej mieszk.	57	31	12		75
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	71	18	12		35
	Zasadnicze zawodowe	47	36	15	2	133
	Średnie	58	30	10	2	158
	Wyższe	66	24	9	1	190
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	73	21	6		94
	Średni personel, technicy	76	18	6		21
	Pracownicy adm.-biurowi	67	20	9	3	69
	Pracownicy usług	59	30	11		61
	Robotnicy wykwalifikowani	64	28	7	1	114
	Robotnicy niewykwalifik.	58	30	9	3	43
	Rolnicy	22	46	33		51
	Pracujący na własny rach.	51	37	9	3	51
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	65	23	12	1	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	64	29	7		83
	sekt. pryw. poza rolnict.	62	29	7	2	242
	prywatnym gosp. rolnym	24	43	30	2	56
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	43	34	22	2	54
	Od 650 zł do 999 zł	64	21	14		55
	Od 1000 zł do 1399 zł	63	31	6		87
	Od 1400 zł do 1999 zł	66	27	8		67
	2000 zł i więcej	63	27	8	1	100
Ocena własnych war. mater.	Złe	32	30	28	9	30
	Średnie	51	35	13	0	207
	Dobre	68	23	8	1	279
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	56	31	13		18
	Raz w tygodniu	62	28	11		214
	1-2 razy w miesiącu	58	28	11	3	89
	Kilka razy w roku	55	31	12	2	131
	W ogóle nie uczestniczy	65	27	8		58
Poglądy polityczne	Lewica	56	32	11	2	81
	Centrum	60	31	9		166
	Prawica	61	27	11	2	160
	Trudno powiedzieć	57	25	15	2	99

Tabela 6

		Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?				Liczba osób
		Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		23	42	27	8	1002
Płeć	Mężczyźni	25	46	23	6	473
	Kobiety	21	39	29	11	529
Wiek	18-24 lata	23	45	21	10	103
	25-34	18	46	32	4	191
	35-44	18	46	28	8	181
	45-54	22	48	22	8	147
	55-64	25	39	28	8	177
	65 lat i więcej	31	31	24	14	202
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	44	19	11	398
	Miasto do 19 999	16	48	25	10	128
	20 000 - 99 999	21	43	30	7	198
	100 000 - 499 999	21	40	34	6	161
	500 000 i więcej mieszk.	26	31	37	6	117
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	43	15	17	205
	Zasadnicze zawodowe	28	43	22	7	245
	Średnie	24	42	26	7	303
	Wyższe	15	40	40	4	249
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	16	43	35	6	95
	Średni personel, technicy	15	56	22	7	22
	Pracownicy adm.-biurowi	17	38	42	3	69
	Pracownicy usług	14	49	34	3	62
	Robotnicy wykwalifikowani	28	44	22	6	115
	Robotnicy niewykwalifik.	21	47	24	8	45
	Rolnicy	21	61	12	6	54
	Pracujący na własny rach.	22	45	30	3	52
	Bezrobotni	17	59	16	9	48
	Emeryci	29	31	26	13	229
	Renciści	30	41	19	10	69
	Uczniowie i studenci	21	45	21	12	72
	Gospodynie domowe i inni	21	33	32	13	71
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	26	41	28	5
spółce właścicieli prywatnych i państwa		18	43	29	9	83
sekt. pryw. poza rolnict.		18	45	33	4	242
prywatnym gosp. rolnym		20	59	15	6	56
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	22	49	20	10	131
	Od 650 zł do 999 zł	26	46	21	7	124
	Od 1000 zł do 1399 zł	27	41	20	12	179
	Od 1400 zł do 1999 zł	25	35	32	7	134
	2000 zł i więcej	21	33	42	3	154
Ocena własnych war. mater.	Złe	18	39	33	9	89
	Średnie	23	43	24	10	450
	Dobre	23	41	28	8	464
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	50	35	7	8	49
	Raz w tygodniu	29	43	17	10	459
	1-2 razy w miesiącu	14	43	34	8	147
	Kilka razy w roku	15	38	39	8	216
	W ogóle nie uczestniczy	12	46	37	6	124
Poglądy polityczne	Lewica	7	38	51	4	144
	Centrum	15	47	31	7	282
	Prawica	45	35	15	5	316
	Trudno powiedzieć	12	47	22	19	248

Tabela 7

		Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:					Liczba osób
		bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	można wprowadzić znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	nie można znaleźć żadnej pracy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		4	49	34	8	5	1002
Płeć	Mężczyźni	3	51	31	8	7	473
	Kobiety	5	47	37	7	4	529
Wiek	18-24 lata	3	56	29	6	6	103
	25-34	6	56	35	3	1	191
	35-44	9	52	33	3	3	181
	45-54	2	50	30	14	4	147
	55-64	4	43	35	13	5	177
	65 lat i więcej	1	41	39	7	12	202
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	39	41	13	4	398
	Miasto do 19 999	2	37	50	7	4	128
	20 000 - 99 999	3	58	28	5	5	198
	100 000 - 499 999	7	59	25	2	7	161
	500 000 i więcej mieszk.	7	68	15	2	8	117
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	1	36	44	12	6	205
	Zasadnicze zawodowe	4	42	38	10	5	245
	Średnie	4	56	29	6	5	303
	Wyższe	6	57	28	2	6	249
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	11	60	25	1	4	95
	Średni personel, technicy	7	58	17	12	6	22
	Pracownicy adm.-biurowi	5	65	24	2	4	69
	Pracownicy usług	7	63	28	1	1	62
	Robotnicy wykwalifikowani	6	49	36	6	4	115
	Robotnicy niewykwalifik.	2	51	35	5	8	45
	Rolnicy	7	40	35	18		54
	Pracujący na własny rach.	3	59	22	7	9	52
	Bezrobotni		35	38	26		48
	Emeryci	2	42	39	9	8	229
	Renciści	3	35	41	11	10	69
	Uczniowie i studenci		55	32	4	9	72
Gospodynie domowe i inni	2	42	50	5	1	71	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	4	55	32	5	4	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	5	61	30	2	3	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	8	58	25	4	5	242
	prywatnym gosp. rolnym	7	37	38	18		56
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	2	34	47	16	1	131
	Od 650 zł do 999 zł	6	35	41	12	5	124
	Od 1000 zł do 1399 zł	2	50	37	5	5	179
	Od 1400 zł do 1999 zł	6	57	29	4	5	134
	2000 zł i więcej	11	62	17	3	7	154
Ocena własnych war. mater.	Złe	1	32	45	17	6	89
	Średnie	2	47	40	7	5	450
	Dobre	7	54	27	6	6	464
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	2	49	31	9	9	49
	Raz w tygodniu	4	45	38	8	5	459
	1-2 razy w miesiącu	2	46	38	11	4	147
	Kilka razy w roku	4	57	30	6	2	216
	W ogóle nie uczestniczy	6	55	25	4	10	124
Poglądy polityczne	Lewica	5	49	30	12	4	144
	Centrum	3	55	30	9	4	282
	Prawica	4	51	36	4	4	316
	Trudno powiedzieć	5	40	39	8	9	248

Tabela 8

		Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		30	67	3	515
Płeć	Mężczyźni	31	67	2	270
	Kobiety	30	67	3	245
Wiek	18-24 lata	33	67		33
	25-34	34	63	3	139
	35-44	26	70	4	145
	45-54	36	62	3	114
	55-64	22	77	1	74
	65 lat i więcej	37	63		10
Miejsce zamieszkania	Wieś	28	70	2	196
	Miasto do 19 999	32	66	2	65
	20 000 - 99 999	35	62	3	87
	100 000 - 499 999	34	61	5	92
	500 000 i więcej mieszk.	26	72	2	75
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	27	62	11	35
	Zasadnicze zawodowe	31	68	2	131
	Średnie	30	68	2	158
	Wyższe	31	66	2	190
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	30	67	3	94
	Średni personel, technicy	31	69		21
	Pracownicy adm.-biurowi	37	61	1	69
	Pracownicy usług	32	65	3	61
	Robotnicy wykwalifikowani	27	70	3	114
	Robotnicy niewykwalifik.	38	55	7	41
	Rolnicy	16	84		51
	Pracujący na własny rach.	33	63	4	51
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	35	64	2	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	37	60	3	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	68	3	242
	prywatnym gosp. rolnym	18	80	2	55
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	36	61	3	53
	Od 650 zł do 999 zł	29	68	3	55
	Od 1000 zł do 1399 zł	30	68	2	87
	Od 1400 zł do 1999 zł	28	69	3	67
	2000 zł i więcej	32	67	1	100
Ocena własnych war. mater.	Złe	59	41		29
	Średnie	33	62	4	207
	Dobre	25	73	2	279
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	63		18
	Raz w tygodniu	28	71	1	214
	1-2 razy w miesiącu	28	64	8	89
	Kilka razy w roku	32	65	3	130
	W ogóle nie uczestniczy	36	60	4	58
Poglądy polityczne	Lewica	31	66	3	81
	Centrum	40	59	1	166
	Prawica	25	73	2	159
	Trudno powiedzieć	22	72	6	99